

## Vragen en Korte Mededeelingen.

### TENTOONSTELLING VOOR NATUURSPORT.

Van verschillende zijden is ons verzocht om de Tentoonstelling voor Natuursport nog een jaar uit te stellen. Daar dit verzoek veelal vergezeld ging van de toezegging van schoone inzendingen en het getal der inzendingen, waarop stellig gerekend kan worden, niet zoo heel aanzienlijk is, heeft de commissie in haar vergadering van 19 Januari 1898 besloten er gevolg aan te geven. De Tentoonstelling is dus tot 't volgend jaar uitgesteld.

Verder kan worden medegedeeld dat de heeren H. Heukels en Dr. J. C. de Meyere zitting in de commissie hebben genomen, waardoor de kansen voor het slagen der Tentoonstelling stellig gerezen zijn.

### Nieuwe Boeken.

PROF. DR. J. RITZEMA BOS: Ziekten en Beschadigingen der Cultuurgewassen. II. (Groningen J. B. Wolters. p. p. 148 met 71 illustraties. Prijs f 0.65, bij intekening f 0.50).

J. Z. TEN RODENGATE MARISSSEN: Algemeene Plantenteelt. (Groningen J. B. Wolters. p. p. 165 met 37 illustraties. Prijs f 0.65, bij intekening f 0.50).

Deze beide boekjes vormen deel VI en VII van de Geïllustreerde Landbouwbibliotheek, een verzameling van werkjes over landbouw en veeteelt zooals er, wat degelijkheid, uitvoerigheid en goedkoopte, in de heele wereld geen tweede te vinden is. Ik zou tenminste wel eens willen weten, waar in 't buitenland voor een franc, een lire, een shilling of een mark een boek te koop is, dat wedijveren kan met één van de beide boekjes, die we hier aankondigen. Wij kunnen iedereen — ook „niet-landbouwers” — aanraden er mee kennis te maken. De „Algemeene Plantenteelt” heeft in de laatste jaren zulke geweldige veranderingen ondergaan, dat de voorstellingen van zaaien en groeien en oogsten, die we in onze kinderjaren opgedaan hebben, nu glad verkeerd zouden zijn. Het boekje van de heer Ten Rodengate Marissen, duidelijk, beknopt en onderhoudend, is bijzonder geschikt, om ons in deze zaken aan de noodige rectificaties te helpen.

Het boek van Prof. Ritzema Bos is een geweldig requisitoir tegen de schadelijke dieren. Eerst komen muizen en ratten aan de beurt en 't oordeel luidt: „La Mort sans phrase”. Wat van hen door hun „natuurlijke vijanden” nog in leven gelaten is, worde door hun onnatuurlijke vijand, de mensch, achtervolgd en verdelgd door middel van kluitenbreker, vangkuil, phosphorus, strychnine en last not least „Loefflersche bacillen”. Arme knagelijntjes!

De vogels komen er beter af. Van de ruim 300 soorten, die in ons land voorkomen, figureeren er maar een vijfentwintig op de bank der beschuldigten, en die kunnen nog verzachtende omstandigheden aanvoeren, behalve de domme eenden en de onnoozele duiven.

Maar als ik op de rechterstoel zat, zou ik één van die verzachtende omstandigheden niet erkennen, ja, er zelfs een verzwarend feit van maken. Prof. Ritzema Bos schrijft het vinken en kneutjes en musschen als een deugd toe, dat ze veel zaden van onkruiden eten, maar ik heb de stellige bewijzen in handen, dat zij, zodoende, het onkruid wijd en zijd uitzaaien. Musschen, die in de vogelveelknoop (*Polygonum aviculare*) aan hun ontbijt bezig waren, heb ik gevangen en „uitgeschud” en bevonden, dat zij aan hun pooten en tusschen de veeren van zes tot veertig onkruidzaden meevoerden!

Toch wil ik graag meedoen om te verklaren, dat vogels over 't algemeen eer nuttig dan schadelijk zijn.

Het grootste en meest indrukwekkende deel van 't boek is gewijd aan de insecten. Vergelijken we, wat hier geschreven staat, met de „Landbouwdierkunde”, die prof. Ritzema Bos in 1879 bij Wolters uitgaf, dan valt het in 't oog, hoe sterk de wetenschap in dit opzicht vooruitgegaan is, vooral wat de bestrijding der schadelijke dieren aangaat. Onder 't lezen kreeg ik bij vele bladzijden de indruk, dat er ten langen laatste voor onze nuttige vogels niets meer te doen, en wat erger is, te eten zal overblijven. Voorloopig is daar geen gevaar voor en ik troost mij met de gedachte, dat de wakkere directeur van het Phyto-Pathologisch Instituut, behalve een groot verdelger van slakken, engelingen, ritnaalden, emelten, bladluizen, rupsen en al dat gespuis, ook een vriend der vogels is en de zaken wel zóó zal willen besturen, dat ons land voor grasmusschen en nachtegalen, lijsters en leeuweriken niet onbewoonbaar worden zal.

JAC. P. THIJSSSE.

### Vogelboeken.

Een onzer lezers vraagt ons, waar die aardige gekleurde vogelplaatjes in „Hei en Dennen” vandaan komen; een ander vraagt meer in 't algemeen naar een goed, uitgebreid werk over Nederlandsche vogels. Dit verschaft mij de gelegenheid, iets te zeggen over het groote prachtwerk van J. G. Keulemans, dat in de jaren 1869—1875 bij Trap in Leiden verschenen is. De titel is: Onze Vogels in Huis en Tuin, beschreven en afgebeeld door J. G. Keulemans. 3 dln., groot 8vo, met 210 gekleurde platen; prijs f 40.—

Ik mag niet beweren, dat dit boek een goed, uitgebreid werk over de Nederlandsche vogels is; de titel duidt het reeds aan; ge zult er tevergeefs in zoeken naar vele vogels van heide en moeras, van strand en zee. Daar staat tegenover, dat het tal van keurige afbeeldingen en levendige beschrijvingen bevat van ara's en kakatoe's, parkieten, bengali's, franciscaantjes, diamantvogels en nog veel andere van die lieve teere „exootjes”. Wie Burroughs' prettige boekjes kent, zal in 't plaatwerk van Keulemans met genoegen de Amerikaansche spotlijster, de tanager en de bobolink zien afgebeeld, de een al mooier dan de ander.

Al de platen zijn door Keulemans zelf op steen geteekend en naar zijn aquarellen uit de hand gekleurd. De groote kunstenaar was destijds een beginner, maar zijn omgang met de vogels was toen al zoo innig en vertrouwd en hun wonderbare schoonheid had hem toen al zóó aangegrepen, dat onder deze eerste illustraties meesterstukjes voorkomen, die bij zijn later grootscher werk volstrekt niet ongunstig afsteken. Ik blader dolgraag in Keulemans' boek, mij verdiepend in de teekeningen om dan weer een stukje van de tekst te lezen, die op menige plaats het duidelijkst bewijs levert, dat de schrijver op een benijdenswaardig goede voet stond met de voorwerpen zijner studie. Des te meer betreurt ik het dan, dat zijn boek niet geworden is een volledig werk over de vogels van Nederland. Als in plaats van de Ara's en bengalis et tutti quanti ons hontbekpluivertje, onze „strandjes”, de raadselachtige griel, de sierlijke stentjes, de parelduiker, steltkluit, franjepoot en nog zoveel meer heerlijke inlanders genade gevonden hadden in zijn oog, dan hadden we nu een boek over Nederlandsche vogels gehad, dat heel Europa ons benijden zou.

Toen Keulemans „de Vogels van Huis en Tuin” maakte was hij assistent aan 's Rijks Museum van natuurlijke historie te Leiden. Later heeft hij zich te Londen gevestigd en nog altijd verschijnt er geen groot prachtwerk over vogels of 't is Keulemans die er de gekleurde platen van gemaakt heeft of tenminste eenige ervan.

In de laatste jaren is in Engeland naast Keulemans een, ander groot vogelteekenaar (of liever dierenschilder) opgestaan, die hem naar de kroon steekt en naar veler meening hem zelfs overtreft. Ik bedoel Archibald Thorburn; wie mooi werk van hem wil zien schaffe zich een deeltje van Longmans Fur and Feather Series aan, b. v. The Grouse of The Pheasant, waarin allerprachtigste plaatjes voorkomen.

Toch is onze Hollander nog hoog in eere en wat hij kan, heeft hij nog onlangs getoond in het groote prachtwerk